



**kinder  
ombudsman**

het beste besluit:  
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Staatssecretaris Mijnbouw  
De heer Hans Vijlbrief  
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat  
Postbus 20401  
2500 EK Den Haag

Per email verzonden

**Betreft: Reactie Kinderombudsman op plan van aanpak bevorderen mentaal welzijn bewoners aardbevingsgebied Groningen**

Geachte heer Vijlbrief,

Op 23 november jl. heeft u uw plan voor het bevorderen van het mentaal welzijn van bewoners in het aardbevingsgebied in Groningen bekend gemaakt. Het plan heb ik bestudeerd en hierbij ontvang u mijn reactie.

Ik zie dat u oog heeft voor de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren in dit gebied. Om kinderen kansen te bieden gaat het niet alleen om de afhandelingen van de schade en om de aardbevingen. Kinderen en jongeren zijn door hoe ze opgroeien achtergesteld in mogelijkheden om zich perspectiefvol te ontwikkelen. Daarbij willen ze niet als slachtoffer beschouwd worden. Ze willen gezien worden als jonge mensen met potentie om iets moois van hun jeugd en toekomst te maken. Ze willen opgroeien in een leefgebied waarop ze trots zijn en waar ze hun talenten kunnen ontplooiën en benutten. Een gebied waar voorzieningen zijn, een goede infrastructuur met connectie met de rest van de provincie en de rest van Nederland. Ze willen gezien en gehoord worden en vanuit achterstand op voorgrond komen. Dit vraagt om een overkoepelende toekomstvisie en toekomstperspectief voor de hele provincie en een hierop afgestemd samenhangend beleid. Met extra investeringen op de ontwikkelingen van kinderen. Hier ligt een taak voor de provincies, gemeenten én het rijk.

Ik heb u eerder geadviseerd over hoe de belangen van de kinderen en jongeren plaats moeten krijgen in het plan en het is goed te constateren dat veel van mijn aanbevelingen zijn overgenomen.

Toch mis ik in uw plan nog drie belangrijke punten:

1. Een goed uitgewerkt en samenhangend pakket van maatregelen dat op de korte én lange termijn pro-actief meer kinderen en jongeren bereikt die te maken hebben met angst voor aardbevingen en/of met herstel en versterking;
2. Het beoogde doel per voorstel en wanneer dat doel behaald zal zijn;
3. Het ontwikkelen en implementeren van een kinderrechtelijke toets (een kindeffectrapportage) bij de toekomstplannen voor de getroffen regio.

Pagina 1/3

**Datum**

28 november 2022

**Onderwerp**

Reactie Kinderombudsman op plan van aanpak bevorderen mentaal welzijn bewoners aardbevingsgebied Groningen

**Ons nummer**

1599530

**Uw brief**

-

**Uw kenmerk**

-

**Contactpersoon**

-

**Kinderombudsman**

Bezuidenhoutseweg 151  
2594 AG Den Haag

Postbus 93122  
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63

info@kinderombudsman.nl  
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman  
is onderdeel van de  
Nationale ombudsman*

Ik vraag u bovenstaande punten alsnog in uw plan mee te nemen.

**Ons nummer**

1599530

### **Welzijn van kinderen in Groningen**

In mijn recente rapport 'Als je het ons vraagt' hebben we kinderen uit alle Nederlandse provincies gevraagd naar de kwaliteit van hun leven. Daarnaast hebben ze een cijfer op hun leven gegeven en aan kunnen geven wat zij zouden doen als zij het voor het zeggen hebben. Deze kwaliteit van leven ziet toe op alle condities in het leven van een kind in gezin en samenleving om zich breed en perspectiefvol te ontplooiën tot volwassenen. Conform de uitgangspunten van het Kinderrechtenverdrag dat het ontwikkelingsperspectief van kinderen centraal stelt en hun belangen voorop. Het onderzoek laat onder andere zien dat kinderen uit Groningen, te maken hebben met kwetsbaarheden, zoals ouders met weinig geld en ouders met psychische problemen of zelf psychische problemen hebben.<sup>1</sup> De kinderen in Groningen die hun leven een onvoldoende geven zijn wat betreft de kwaliteit van hun opvoedings- en leefomgeving het minst positief over de ervaren zekerheid in hun leven. Kinderen geven aan thuis minder ruzie te willen of meer vertrouwen en duidelijkheid voor de toekomst. Tijdens ons onderzoek hebben de kinderen en jongeren niet exact aangegeven wat de oorzaak is van de kwetsbaarheden in hun leven. Uit verschillende onderzoeken is voldoende vast komen te staan dat de aardbevingen in Groningen en de afwikkeling van de aardbevingsschade voor veel stress zorgt én heeft gezorgd in gezinnen. En dat gezinnen daar ook emotioneel onder geleden hebben. Hiervoor verwijs ik o.a. ook naar de recente bevindingen van de Nationale ombudsman.<sup>2</sup> Het voorgaande maakt nogmaals duidelijk hoe belangrijk het is dat in uw plan goed aandacht is voor de belangen van kinderen en jongeren wiens levens op een negatieve wijze beïnvloed zijn door de aardbevingen in Groningen.

Kinderen en jongeren hebben een omgeving nodig waar zij positief en perspectiefvol kunnen opgroeien in een provincie die kansen biedt. Om met stress en onzekerheid om te gaan, is talentontwikkeling met inzet van cultuur en goed onderwijs van essentieel belang. Kinderen met mentale problemen kunnen in cultuur een uitlaatklep vinden en ook een ontwikkelingsperspectief. Dat geldt zeker, zoals u ook aangeeft, voor kinderen die niet altijd makkelijk met volwassen praten. U spreekt over de film Barst. Ik was zeer onder de indruk van het project 'Mijn thuis, mijn verhaal' waar beeldend, filosofisch en creatief met kinderen gewerkt is. Cultuur als inzet voor het verminderen van mentale problemen zou daarom een structurele plek in de uitvoering van het plan moeten hebben.

### **Kinderrechtentoets**

---

<sup>1</sup><https://www.kinderombudsman.nl/nieuws/kinderen-verliezen-vertrouwen-in-volwassenen-om-problemen-op-te-lossen>

<sup>2</sup><https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2022/nationale-ombudsman-ziet-klachten-van-burgers-in-gaswinninggebied-toenemen>

Eerder in deze brief refereerde ik al aan het ontwikkelen van een kinderrechtelijke toets bij de toekomstplannen voor de getroffen regio. Ik licht dit hier verder toe. Volgens artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag moeten de belangen van kinderen een eerste overweging zijn bij alle besluiten die hen raken op zowel individueel als beleids- en wetgevingsniveau. Dus ook bij besluiten over de toekomst van de regio Groningen. Overheden zijn vervolgens op basis van artikel 4 verplicht alle passende wettelijke, bestuurlijke en andere maatregelen te nemen om rechten van kinderen te verwezenlijken, zo ook voornoemd artikel 3 van het verdrag. Het VN-Kinderrechtencomité heeft in *General Comment 5* aangegeven hoe een staat dit zou kunnen doen.<sup>3</sup> Eén van de manieren die het VN-Kinderrechtencomité in het *General Comment* noemt om het belang van kinderen (artikel 3) altijd mee te nemen in beleid en wetgeving is door het uitvoeren van een 'child rights impact assessment and evaluation', vrij vertaald naar kindereffectrapportages.<sup>4</sup> Onlangs heeft het VN-Kinderrechtencomité Nederland nogmaals aanbevolen deze CRIA/CRIE's uit te voeren op al het beleid en wetgeving.<sup>5</sup>

Pagina 3/3

**Ons nummer**

1599530

Mijn verzoek aan u is dan ook om in samenwerking met de regio (provincie en betrokken gemeenten) het instrument kindereffectrapportages te ontwikkelen en te implementeren bij de toekomstplannen voor het aardbevingengebied in het bijzonder en Groningen in zijn geheel. Ik ben uiteraard bereid mijn brief toe te lichten. Een afschrift van deze brief gaat naar de Vaste Kamercommissie Economische Zaken en Klimaat.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer  
*Kinderombudsvrouw*

---

<sup>3</sup>[https://tbinternet.ohchr.org/\\_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?DocTypeID=11&Lang=en&TreatyID=5](https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?DocTypeID=11&Lang=en&TreatyID=5)

<sup>4</sup>Met een Child Rights Impact Assessment (CRIA) kunnen de mogelijke gevolgen voor kinderen en jongeren van wetten, beleid, begrotingsbesluiten, programma's en diensten onderzocht worden, terwijl deze worden ontwikkeld. Met een Child Rights Impact Evaluation (CRIE) kan nagedacht worden de bedoelde of onbedoelde effecten van wetswijzigingen, begrotingsbesluiten, beleid, programma's of diensten op de rechten van kinderen en jongeren.

<sup>5</sup><https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/03/09/concluding-observations-on-the-combined-fifth-and-sixth-periodic-reports-of-the-kingdom-of-the-netherlands>